

/Лагатып/

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

18 кастрычніка 2022 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе:
старшынствуючага, Старшыні Суда Айрыян Э.В.,
суддзі-дакладчыка Скрыпкінай Г.А.,
суддзяў Ажыбраімавай А.М., Баішава Ж.Н., Коласа Дз.Г.,
Нешатаевай Т.Н., Сяйцімавай В.Х., Туманяна А.Э., Федарцова А.А.,
Чайкі К.Л.,

пры сакратары судовага пасяджэння Абдылдабекавай К.С.,
даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка,
кіруючыся пунктамі 46, 47, 50, 68, 69, 73-75, 96, 98 Статута Суда
Еўразійскага эканамічнага саюза, артыкуламі 72, 75, 85 Рэгламенту Суда
Еўразійскага эканамічнага саюза,

дае наступнае кансультаўнае заключэнне па заяве Цэнтра
судовага прадстаўніцтва пры Міністэрстве юстыцыі Кыргызскай
Рэспублікі аб растлумачэнні палажэнняў артыкула 3 Пагаднення аб
пенсійным забеспячэнні працоўных дзяржаў-членаў Еўразійскага
эканамічнага саюза ад 20 снежня 2019 года.

I. Пытанне заяўніка

Цэнтр судовага прадстаўніцтва пры Міністэрстве юстыцыі
Кыргызскай Рэспублікі (далей - заяўнік) звярнуўся ў Суд Еўразійскага
эканамічнага саюза (далей - Суд) з заявай аб растлумачэнні палажэнняў
артыкула 3 Пагаднення аб пенсійным забеспячэнні працоўных дзяржаў-
членаў Еўразійскага саюза ад 20 снежня 2019 года (далей - Пагадненне).

Заяўнік указвае, што ў адпаведнасці з артыкулам 3 Пагаднення
фарміраванне пенсійных правоў працоўных ажыццяўляецца за кошт
пенсійных узносаў на тых жа ўмовах і ў тым жа парадку, што і
фарміраванне пенсійных правоў грамадзян дзяржаў працаўладкавання.

На падставе вышэйназванага артыкула Пагаднення працоўныя
дзяржаў-членаў Еўразійскага эканамічнага саюза (далей - ЕАЭС, Саюз) у
Кыргызскай Рэспубліцы павінны выплачваць страхавыя ўносы ў
адпаведнасці з заканадаўствам Кыргызскай Рэспублікі.

Заяўнік зазначае, што Законам Кыргызскай Рэспублікі ад 24 студзеня

2004 года № 8 «Аб тарыфах страхавых узносаў па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню» цяпер прадугледжваецца іншы памер тарыфаў страхавых узносаў прымяняльна да часова знаходзячыхся замежнікаў у параўнанні з тарыфамі, што прымяняюцца да грамадзян Кыргызскай Рэспублікі. Законам Кыргызскай Рэспублікі ад 15 лістапада 2021 года № 132 унесены змяненні ў вышэйназваны Закон, якія ўраўноўваюць памер адлічэнняў страхавых узносаў для замежных грамадзян і грамадзян Кыргызскай Рэспублікі. Аднак такія змены набудуць моц з 1 лістапада 2022 года.

Пры рэалізацыі ўказанага Пагаднення ў заяўніка ўзнікла неабходнасць уразумення асобных момантаў, у сувязі з чым ён просіць Суд даць растлумачэнне па наступных пытаннях:

1) ці тлумачыцца пункт 1 артыкула 3 Пагаднення як падстава для ўраўноўвання ставак (тарыфаў) страхавых узносаў, што прымяняюцца да замежных грамадзян краін ЕАЭС (3%), якія знаходзяцца часова, да ставак, якія прымяняюцца выключна да грамадзян дзяржавы-члена ЕАЭС (27,25%), калі ў прымяняльным заканадаўстве дзяржавы-члена ЕАЭС гэта два розныя тарыфы, якія прымяняюцца да розных катэгорый асоб;

2) ці павінны наёмныя работнікі - грамадзяне дзяржаў ЕАЭС, якія часова знаходзяцца ў Кыргызскай Рэспубліцы, кіруючыся пунктам 1 артыкула 3 Пагаднення, якое ўступіла ў сілу 1 студзеня 2021 года, выплачваць страхавыя ўзносы ў памеры 27,25 % нароўні з грамадзянамі Кыргызскай Рэспублікі, калі ў заканадаўстве Кыргызскай Рэспублікі для замежных грамадзян устаноўлены тарыф у памеры 3 %, а змяненні аб павышэнні (ураўніванні) тарыфаў уступаюць у сілу толькі ў лістападзе 2022 года.

II. Працэдура ў Судзе

У адпаведнасці з пунктам 46 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, які з'яўляецца дадаткам № 2 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей, адпаведна, - Статут, Дагавор), Суд па заяве дзяржавы-члена або органа Саюза ажыццяўляе растлумачэнне палажэнняў Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза і рашэнняў органаў Саюза.

Згодна з артыкулам 72 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджанага рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей - Рэгламент Суда), судаводства па заявах аб растлумачэнні ўключае падачу заявы аб растлумачэнні, іншых дакументаў і матэрыялаў, якія адносяцца да абзначанага ў заяве аб растлумачэнні пытання, або завераных копіяў такіх дакументаў і матэрыялаў, а таксама падрыхтоўку Судом

кансультатыўнага заключэння.

Пастановай Вялікай калегіі Суда ад 20 чэрвеня 2022 года заява аб растлумачэнні прынята да вытворчасці.

У рамках падрыхтоўкі справы да разгляду Судом атрыманы адказы ад заяўніка, Еўразійскай эканамічнай камісіі, Сацыяльнага фонду Кыргызскай Рэспублікі пры Кабінеце Міністраў Кыргызскай Рэспублікі, Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь, Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Расійскай Федэрацыі, Міністэрства працы і сацыяльных пытанняў Рэспублікі Арменія, Інстытута заканадаўства і параўнальнага правазнаўства пры Урадзе Расійскай Федэрацыі, Інстытута заканадаўства і прававой інфармацыі Рэспублікі Казахстан, установы адукацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі «Міжнародны ўніверсітэт «МППСА».

III. Высновы Суда

Кіруючыся пунктам 50 Статута Суда, Вялікая калегія суда ажыццяўляе тлумачэнне палажэнняў Дагавора ў іх сістэмнай узаемасувязі паміж сабой і з рашэннямі органаў Саюза на аснове агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права з улікам палажэнняў артыкула 31 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года (далей - Венская канвенцыя), згодна з якім дагавор павінен тлумачыцца добрасумленна ў адпаведнасці са звычайным значэннем, якое варта надаваць тэрмінам дагавора ў іх кантэксце, а таксама ў святле аб'екта і мэтай дагавора.

1. У сілу пунктаў 1 і 3 артыкула 96 раздзела XXVI Дагавора «Працоўная міграцыя» дзяржавы-члены ажыццяўляюць супрацоўніцтва па ўзгадненню палітыкі ў сферы рэгулявання працоўнай міграцыі ў рамках Саюза, а таксама па аказанню садзейнічання арганізаванаму набору і прыцягненню працоўных дзяржаў-членаў для ажыццяўлення імі працоўнай дзейнасці ў дзяржавах-членах.

Згодна з прававой пазіцыяй Суда, выкладзенай у кансультатыўным заключэнні ад 7 снежня 2018 года па заяве Еўразійскай эканамічнай камісіі, працоўныя, па сэнсе права Саюза, валодаюць адзіным статусам у рамках Саюза і карыстаюцца прадастаўленымі Дагаворам правамі і законнымі інтарэсамі.

У дачыненні да разгляданай заявы Вялікая калегія Суда канстатуе, што фарміраванне адзінага рынку працоўных рэсурсаў і садзейнічанне працоўнай міграцыі ў рамках Саюза непасрэдна звязана з прадастаўленнем працоўным дзяржаў-членаў адпаведных правоў і гарантый, якія ўключаюць пенсійнае забеспячэнне.

У сілу абзаца 3 пункта 3 артыкула 98 Дагавора пенсійнае забеспячэнне працоўных дзяржаў-членаў і членаў сям'і рэгулюецца

заканадаўствам дзяржавы пастаяннага пражывання, а таксама ў адпаведнасці з асобным міжнародным дагаворам паміж дзяржавамі-членамі, у дадзеным выпадку, у адпаведнасці з Пагадненнем ад 20 снежня 2019 года.

2. Згодна з пунктам 4 артыкула 14 Пагаднення апошняе ўступае ў сілу з даты атрымання дэпазітарыем па дыпламатычных каналах апошняга пісьмовага паведамлення аб выкананні дзяржавамі-членамі ўнутрыдзяржаўных працэдур, неабходных для ўступлення Пагаднення ў сілу.

Усе дзяржавы-члены Саюза па дыпламатычных каналах пісьмова апавясцілі дэпазітарыя (Еўразійскую эканамічную камісію) аб выкананні ўсіх унутрыдзяржаўных працэдур, неабходных для ўступлення ў сілу Пагаднення, тым самым выказалі згоду на яго абавязковасць згодна з пунктам 2 артыкула 24 Венскай канвенцыі і ўзялі на сябе абавязацельствы па выкананні усіх дасягнутых у Пагадненні дамоўленасцей з 1 студзеня 2021 года.

3. Згодна з пунктам 1 артыкула 3 Пагаднення фарміраванне пенсіённых правоў працоўных ажыццяўляецца за кошт пенсіённых узносаў на тых жа ўмовах і ў тым жа парадку, што і фарміраванне пенсіённых правоў грамадзян дзяржаў працаўладкавання. Артыкулам 1 Пагаднення ўстаноўлена, што пад дзяржавай працаўладкавання разумеецца дзяржава-член Саюза, на тэрыторыі якой у работніка фарміруюцца або фарміраваліся пенсіённыя правы.

Уразуменне выкладзеных норм Пагаднення ў сукупнасці з артыкуламі 96 і 98 Дагавора дае Вялікай калегіі Суда падставу для высновы, згодна з якой на ўдзельнікаў праваадносін па пенсіённаму забеспячэнню, вызначаных дзяржавамі-членамі Саюза, ускладаецца абавязак па выплаце ўзносаў з мэтай фарміравання пенсіённых правоў працоўных, набываючы імі права на атрыманне працоўнай пенсіі. У сваю чаргу, права Саюза для выбудоўвання адзінага рынку працоўных рэсурсаў гарантуе роўнасць умоў і парадку фарміравання пенсіённых правоў працоўных, рэалізацыя якіх забяспечваецца ў адпаведнасці з нацыянальным заканадаўствам.

Вялікая калегія Суда лічыць, што прынцып роўнасці ў пытаннях пенсіённых правоў працоўных і пенсіённых правоў грамадзян дзяржавы працаўладкавання, закладзены ў норме пункта 1 артыкула 3 Пагаднення, адносіцца таксама непасрэдна да ўмоў і парадку фарміравання пенсіённых узносаў, як аднаго са складальнікаў пенсіённых правоў.

4. У адпаведнасці з пунктам 3 артыкула 6 Канстытуцыі Кыргызскай Рэспублікі агульнапрызнаныя прынцыпы і нормы міжнароднага права, а таксама міжнародныя дагаворы, якія набылі моц у адпаведнасці з заканадаўствам Кыргызскай Рэспублікі, з'яўляюцца састаўной часткай

правовой сістэмы Кыргызскай Рэспублікі. Парадак і ўмовы прымянення міжнародных дагавораў і агульнапрызнаных прынцыпаў і норм міжнароднага права вызначаецца законам.

У сілу артыкула 24 Закона Кыргызскай Рэспублікі ад 24 красавіка 2014 года № 64 «Аб міжнародных дагаворах Кыргызскай Рэспублікі» міжнародныя дагаворы ўступаюць у сілу для Кыргызскай Рэспублікі ў парадку і тэрміны, прадугледжаныя ў саміх міжнародных дагаворах, а таксама ў адпаведнасці з нормама міжнароднага дагавора.

Часткай 2 артыкула 1 Закона Кыргызскай Рэспублікі ад 21 чэрвеня 1997 года № 57 «Аб дзяржаўным пенсіённым сацыяльным страхаванні» вызначана, што ў выпадках, калі міжнароднымі дагаворамі, удзельніцай якіх з'яўляецца Кыргызская Рэспубліка і якія ўступілі ў сілу ва ўстаноўленым законам парадку, прадугледжаны іншыя правілы, чым тыя, якія змяшчаюцца ў гэтым Законе, прымяняюцца правілы, устаноўленыя гэтымі міжнароднымі дагаворамі.

У адпаведнасці з часткай 2 артыкула 21 Закона Кыргызскай Рэспублікі ад 17 чэрвеня 1996 года № 20 «Аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні» памеры страхавых узносаў устанаўліваюцца Законом Кыргызскай Рэспублікі «Аб тарыфах страхавых узносаў па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню».

Законом Кыргызскай Рэспублікі ад 15 лістапада 2021 года № 132 унесены змяненні ў Закон Кыргызскай Рэспублікі ад 24 студзеня 2004 года № 8 «Аб тарыфах страхавых узносаў па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню» і зацверджаны новыя стаўкі тарыфаў страхавых узносаў.

Вялікая калегія Суда адзначае, што нацыянальнае заканадаўства Кыргызскай Рэспублікі ў частцы пенсіённых правоў працоўных дзяржаў-членаў ЕАЭС і грамадзян дзяржавы працаўладкавання адпавядае Пагадненню.

Пытанне аб тым, у якім парадку ўводзіцца новы (адзіны) тарыф пенсіённых узносаў у кожнай з дзяржаў-членаў саюза, адносіцца да іх унутранай кампетэнцыі.

5. З улікам выкладзенага, Вялікая калегія Суда дае наступныя адказы на пытанні Цэнтра судовага прадстаўніцтва пры Міністэрстве юстыцыі Кыргызскай Рэспублікі:

5.1. Пункт 1 артыкула 3 Пагаднення ўстанаўлівае роўныя ўмовы і парадак фарміравання пенсіённых правоў за кошт пенсіённых узносаў і з'яўляецца падставай для ўраўнавання ставак (тарыфаў) пенсіённых узносаў прымяняльна да працоўных дзяржаў-членаў ЕАЭС і грамадзян дзяржавы працаўладкавання.

5.2. Пагадненне набыло моц з 1 студзеня 2021 года і прымяняецца ў дзяржавах членах Еўразійскага эканамічнага саюза.

IV. Заключение палажэнні

Копію дадзенага кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.

Тэкст кансультатыўнага заключэння размясціць на афіцыйным інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы

Э.В. Айрыян

Суддзі

А.М. Ажыбраімава

Ж.Н. Баішаў

Дз.Г. Колас

Т.М. Няшатаева

В.Х. Сейтымава

Г.А. Скрыпкіна

А.Э. Туманян

А.А. Федарцоў

К.Л. Чайка